

Méně často zneužívané substance poznámky z klinické praxe

Se zaměřením na pregabalin a kratom

MUDr. Vojtěch Prášil

Něco o mne

PL ČD, kde pracuji jako lékař a terapeut na detoxu

Adiktologická poradna Prevent, kde pomáhám s psychiatrickými konzultacemi

Méně často zneužívané substance

Vybíral jsem z následujících látek, s nimiž se v praxi skutečně setkávám:

Okrajově zmíním:

Gamma hydroxybutyrát

Nové syntetické kanabinoidy - např. HHC

Více rozeberu:

Kratom

Pregabalin

Gamma Hydroxybutyrát

- neurotransmitterový prekursor (GABA, glutamát, glycin), přirozeně se vyskytující
- používá se i v medicíně v anestezii, zejména ale v průmyslu (GBL)
- u nás občasně zneužíván,
- opakovaně se vyskytují v Červeném Dvoře závislí pacienti, 1-2 ročně - specifická komunita (chemsex, zejména gay komunita)
- těžké odvykací stavy, popisované i smrtelné komplikace
- z hlediska četnosti okrajová záležitost

(Semi)syntetické kanabinoidy - jako příklad zde užiji HHC

Hexahydrokanabinol - přirozeně v rostlinách konopí, ale v minimálních koncentracích

Nyní vyráběný hydrogenací z CBD

Psychoaktivita se přirovnává k THC, účinky jsou dle zpráv od klientů podobné, nikoliv stejné - část uživatelů si pochvaluje méně od reality odtržený pocit, část naopak díky tomu užívá extrémně vysoké dávky aby tohoto odtržení dosáhla

De facto nejsou v léčebenské praxi problém, často jsou ale součástí “mixu”

Kratom

Mitragyna speciosa - botanika a historie

Opioidní agonista

3 pohledy na problematiku: – neurochemický,
adiktologický,
terapeutický

Kratom - neurochemický pohled

Mitragynin – 7-hydroxymitragynin

Další alkaloidy

C_{max} 0,8h, efekt závislý na dávce proč?

Cyt P450 – CYP 3A4

Opioidový agonista – μ receptory

Opioidový antagonist – κ a δ receptory

Neaktivují beta arrestinovou cestu – NE útlum resp. centra

Kratom jako droga - adiktologický pohled

Vyvolává závislost, ale údaje o její síle se různí

Orgánová toxicita - pacient 1 (pozdější slide - “kazuistika”)

Játra, srdce, ledviny, endokrinologie, rty a kůže(suchost a tmavnutí)

Neuropsychiatrické příznaky -

těhotenství - odvykací stavy novorozenců

Letalita - je to sporné, úmrtí popsána, ale vždy více NL

Odvykací stav - zkušenosti jsou, připomínají opioidové, rychleji odeznívají, často ale subjektivně téměř nesnesitelné. Ambulantní vysazování je těžké, za hospitalizace na detoxu je zvládnutelné

Obecně ve společnosti snaha o harm reduction – ale absence regulace! (brzy již ne, díky Pirátům)

Kratom jako lék - terapeutický potenciál

Lidové léčitelství po staletí

V asijské medicíně při odvykání od opia od 19 století

Udávají se antipyretické, analgetické, anxiolytické a antipsychotické účinky

Ač je sám drogou, přechod uživatelů opioidů (zejména fentanylu v USA) na kratom je z hlediska nebezpečnosti přechod na látku bez rizika předávkování

Nutný další výzkum

Klinický případ 1 - kratom

Mladý muž 18 let

(tento slide dopřesním, neměl by ale obsahovat příliš odborné pojmy, jen příběh toho kluka)

Pregabalin

Pregabalin je široce předepisované léčivo ze skupiny antiepileptik
Protiúzkostné a analgetické účinky.

Probereme:

- Farmakologický aspekt

- Závislostní aspekt

- Kazuistiky - zkušenosti v léčebně a ambulantně

- Převažují výhody či nevýhody?

Pregabalin - farmakologie

analog kyseliny gamma aminomáselné (GABA)

presynaptická vazba na alfa2delta podjednotku napětím řízeného kalciového kanálu snižuje uvolňování řady excitačních neurotransmiterů (glutamát, substance P, noradrenalin)

- Tzn, anxiolytický antikonvulzivní, analgetický efekt

Indikace: terapie neuropatické bolesti (centrální i periferní) - diabetická a jiné neuropatie, fibromyalgie aj.

Přídavná terapie u epilepsie

V psychiatrii k terapii generralizované úzkostné poruchy

Nekomplikovaná farmakokinetika, minimální metabolismus, clearance ledvinami

Pregabalin z hlediska závislostního 1/2

V zahraniční literatuře je popisováno jeho zneužívání, a to včetně rozvoje závislosti.

V české populaci významně stoupá frekvence užívání, Pregabalin je pro uživatele široce dostupnou psychoaktivní látkou, jejíž preskripce dlouhodobě strmě vzrůstá z úvodních 0.3 milionů doporučených denních dávek za rok 2005 až po 21.9 milionů doporučených denních dávek za rok 2020

V léčbě se nyní setkáváme s množstvím pacientů, u nichž je pregabalin významným problémem

Jako primární problém - iatrogenní závislost v léčbě jsme ještě neměli, v ambulanci se vyskytují

Jako sekundární problém při rozběhlých polymorfních závislostech nebo jako recidiva po předchozí léčbě závislosti.

Pregabalin z hlediska závislostního 2/2

Setkáváme se s - užíváním mimo předpis, jinými aplikačními formami (šňupání, míchání do drinku), časté je nadužívání nad předepsaným rozmezím

černý trh

Často vstupní brána recidivy

Off label (i na jiné úzkostné poruchy než GAD) preskripce v psychiatrii a někdy i téměř plošně v léčbě závislostí

Při náhlém vysazení rozvoj rebound fenoménu, který se v zásadě neliší od lehčích odvykacích stavů - zejména psychiatrické příznaky - úzkost, nespavost, nízká frustrační tolerance

Nejčastěji denní dávky 2-4g

Pregabalin - kazuistiky

Diskuze

Jsou převažující výhody plynoucí ze “substituční” funkce pregabalínu a kratomu, nebo převažují negativa jejich závislostního působení?

Chceme usilovat o abstinenci, když negativní důsledky závislosti nejsou tak zřejmé?

Nejednoznačný postoj k pregabalínu i v rámci mého pracoviště

U koho tedy podávat a u koho ne?

závěr

Díky za pozornost!

Zdroje:

Tay, Emma, Wing Kwan Winky Lo, and Bridin Murnion. "Current insights on the impact of gamma-hydroxybutyrate (GHB) abuse." *Substance Abuse and Rehabilitation* (2022): 13-23.

Russo, Fabiana, et al. "Synthesis and pharmacological activity of the epimers of hexahydrocannabinol (HHC)." *Scientific Reports* 13.1 (2023): 11061.

Plačková, Martina, and Matěj Kasal. "KRATOM: SLIBNÝ LÉK, NEBO NEBEZPEČNÁ DROGA?." *Ceská a Slovenská Psychiatrie* 118.5 (2022)

Prášil, Vojtěch, and Michaela Prášilová. "Pregabalin jako zneužívaná substance: kazuistiky léčby závislosti." *Psychiatrie Pro Praxi* 24.2 (2023).